

Sammanfattning

Nu börjar försiktigt positiva signaler synas om att den globala konjunkturen förbättras, om än i en långsam takt. I euroområdet tycks återhämtningen stå på fastare grund, vilket såklart är värdefullt för Sverige. Den svenska ekonomin har främst drivits fram av inhemsk konsumtion och under senare tid även av högre bostadsbyggande. För Uppsala län, som har en stor andel sysselsatta inom tjänstesektorn, har det varit betydelsefullt för länets egen sysselsättningsutveckling och tillväxt. I Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar våren 2015 framkommer att majoriteten av arbetsgivarna i länet tror på en ökad eller oförändrad efterfrågan under kommande halvår. Konjunkturindikatorn har visserligen sjunkit något sedan höstens undersökning och ligger nu på ett normalt förväntningsläge. Värt att notera är att många branscher har upplevt ett högt efterfrågeläge under en längre tid, varav utgångsläget är från en hög nivå.

Fler sysselsatta i Uppsala län

Mellan åren 2004 och 2013 har den genomsnittliga sysselsättningsutvecklingen i Uppsala län varit 1,5 procent. Under 2013 ökade sysselsättningen med 1,1 procent, vilket var näst högst i riket efter Stockholms län. Att anställningsplanerna i Uppsala läns näringsliv pekar uppåt även under 2015 och 2016 påvisas i vårens undersökning. Starkast sysselsättningsutveckling väntas inom byggverksamhet, privata tjänster såsom hotell och restaurang samt finansiella verksamheter och företagstjänster, och inom offentliga tjänster. Antalet sysselsatta inom industrin väntas inledningsvis fortsätta sjunka för att sedan bli relativt oförändrat under 2016, till följd av en starkare konjunktur i omvärlden. Sammantaget gör Arbetsförmedlingen bedömningen att sysselsättningen i Uppsala län ökar med 1,3 procent för innevarande år och ytterligare 1,5 procent i slutet av 2016. Det motsvarar 1 900 respektive 2 100 fler jobb.

Antalet inskrivna arbetslösa minskar i långsam takt

Uppsala läns arbetsmarknad är stabil tack vare en mångsidig arbetsmarknad med stor privat och offentlig tjänstesektor. Dessutom bidrar närheten till Stockholms arbetsmarknad till länets förhållandevis låga arbetslöshet. Sedan inledningen av 2015 har den nedåtgående utvecklingen av antalet inskrivna stannat av och i april 2015 uppgick antalet inskrivna arbetslösa till 9 000 personer. Det motsvarar en relativ arbetslöshet på 5,3 procent av den registerbaserade arbetskraften. I och med att efterfrågan på arbetskraft finns inom flera stora näringsgrenar väntas nivån på andelen arbetslösa att fortsätta sjunka under prognosperioden, dock inte i samma utsträckning som tidigare. Det beror främst på att länet har upplevt ett ökat inflöde av utrikes födda i arbetskraften.

Utan invandring hade länet haft en sjunkande befolkning i yrkesverksamma åldrar och därmed utgör tillskottet en viktig del i att upprätthålla en god och uthållig ökning av länets sysselsättning. Fler nyanlända förväntas skrivas in på länets arbetsförmedlingskontor under prognosperioden samtidigt som sammansättningen av arbetslösheten förändras mot en ökande andel strukturellt arbetslösa. Det gör att utflödet från arbetslöshet endast ökar marginellt mer än inflödet. Sammanlagt förväntas antalet inskrivna minska med 300 personer under 2015 och med ytterligare 400 mot slutet av 2016. Med en andel på 4,7 procent väntas länet fortsätta ha landets lägsta arbetslöshet i slutet av prognosperioden.

Tudelad arbetsmarknad

Även om Uppsala län har rikets lägsta arbetslöshet skiljer sig sammansättningen av de inskrivna arbetslösa åt. Arbetslösheten är som högst bland personer som saknar gymnasieutbildning, bland

utrikes födda och bland ungdomar. Personer som har högst förgymnasial utbildning är den grupp som har länets högsta relativa arbetslöshet, 14,0 procent. Det är mer än dubbelt så hög arbetslöshet jämfört med dem som har en fullgjord gymnasieutbildning och visar tydligt hur viktigt det har blivit att ha minst gymnasiekompetens för få ett jobb. Vidare har utrikes födda en arbetslöshet som är över tre gånger högre än arbetslösheten för personer födda i Sverige. Arbetslösheten för ungdomar har minskat tydligt under senare år och ungdomarna bedöms fortsätta att gynnas av en starkt arbetsmarknad. Samtidigt har många inskrivna arbetslösa långa tider i arbetslöshet. Av de 9 000 inskrivna arbetslösa i Uppsala län har en tredjedel varit utan arbete i mer än ett år.

Utmaningarna består

Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper som i genomsnitt möter en svårare arbetsmarknadssituation och därför löper större risk att bli långvarigt arbetslösa. Dessa grupper är:

- personer med högst förgymnasieutbildning
- funktionsnedsatta med ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga
- utomeuropeiskt födda
- arbetslösa i åldrarna 55-64 år.

Även om den gemensamma nämnaren för dem är risken att hamna långa tider i arbetslöshet har inte alla personer i dessa grupper svårigheter på arbetsmarknaden och de specifika utmaningarna som respektive grupp står inför skiljer sig åt. Kompletterande utbildning eller omskolning av vissa individer kan behövas. Vidare behövs strategier för att stimulera fram jobb där utbildningskraven inte är så höga, som att till exempel att utveckla nya lönesubventionerade anställningar eller att vaska fram praktikplatser. Det är även nödvändigt för länet att ha en väl fungerande matchningsfunktion i kombination med väglednings- och rehabiliteringsinsatser för att så många som möjligt ska kunna få jobb.

I takt med att konjunkturen förbättras och efterfrågan på arbetskraft ökar, riskerar bristen inom vissa yrken att förvärras. Brist på utbildad eller erfaren arbetskraft utgör ett hinder vid rekryteringar och i förlängningen hämmar det den långsiktiga sysselsättningsutvecklingen. En åtgärd för att komma till rätta med delar av detta problem är att Arbetsförmedlingen utökar sina kontakter med länets arbetsgivare.